

ПРОГРАМА
ЗА ОВЛАДЯВАНЕ НА ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИ КУЧЕТА
НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА РАДНЕВО
2013 - 2016 г.

В началото на 2008 г. екип от служители на Общинска администрация - гр. Раднево разработи Общинска програма за овладяване на популацията на безстопанствени кучета на територията на Община Раднево 2008-2011 г. Програмата беше изготвена в съответствие със съществуващата нормативна уредба /Закона за защита на животните и Закон за ветеринарномедицинската дейност/, визираща както преките, така и косвените проблеми, генерирани от свръх популацията на скитащи кучета както в населените, така и извън населените територии. В нея бяха набелязани основните проблеми, свързани с безстопанствените кучета, целите и задачите и, както и участниците в Програмата и източниците на финансиране.

На 31.07.2008 г. с Решение №186 на заседание на Общински съвет – Раднево Програмата бе приета.

Първата задача, към която пристъпи Общината, бе уточняване на броя на безстопанствените кучета. В тази връзка до всички кметства бяха изпратени писма. На базата на получената обратна информация, бе съставена таблица, отразяваща числеността на бездомните кучета. В гр. Раднево данните бяха събрани въз основа на постъпили писма, жалби и сигнали от граждани, учебни заведения и ведомства. Служители на Общината направиха обиколка на града за допълване на информацията. В резултат на всички тези мерки бе установено, че броя на безстопанствените кучета на територията на Община Раднево е 232. Съответно - 102 броя за град Раднево и 130 броя за всички села на Общината.

Разгледана бе възможността за изграждане на Общински приют за бездомни кучета. Тъй като Раднево е малка община, а за един приют са необходими много средства, на този етап се спряхме на възможността за сключване на договор с кастрационен център или частна ветеринарна клиника, които могат да извършват набелязаните по Програмата дейности с безстопанствените кучета /залавяне, обезпаразитяване, кастрация и т.н./. В изпълнение на тази мярка бе направено проучване на частните ветеринарни клиники и приюти в региона, които могат да изпълняват тези дейности и имат необходимия опит в тази насока.

Към момента Община Раднево има сключен договор с Ветеринарна амбулатория, находяща се в с. Енина, община Казанлък за извършване на дейностите по овладяване популацията на безстопанствените кучета. През 2013 г. са обработени 9 бр. кучета на територията на град Раднево.

I. ОБЩ ПОГЛЕД ВЪРХУ ПРОБЛЕМИТЕ, СВЪРЗАНИ С БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА.

1. Описание на проблема

Програмата за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Раднево 2013 -2016 г. е изготвена в съответствие с изискванията на Глава Пета от Закона за защита на животните и разпоредбите на Закона за ветеринарномедицинската дейност по отношение на грижата за безстопанствените животни и начините за трайно намаляване на тяхната популация.

Актуализирането на програмата се налага поради това, че проблема с безстопанствените кучета е сериозен проблем за обществото, с многостранни измерения (хуманномедицински, ветеринарномедицински, социално-битови, икономически и екологични). С цел прилагането на адекватни мерки за овладяване на проблема с безстопанствените кучета се работи по метод, основан на препоръките на Световната здравна организация и съобразен с европейските изисквания. Здрави и неагресивни безстопанствени кучета се кастрират, ваксинират, обезпаразитяват и връщат на място. Проблемът с безстопанствените кучета има няколко измерения:

1.1. здравни рискове за хората:

- безстопанствените кучета могат да бъдат преносители на болести, опасни за човека - бяс, ехинококоза, бруцелоза, микроспория, демодекоза и др.;

1.2. създаване на дискомфорт на населението:

- през нощта, шумът създаван от животните смущава гражданите;

- животните са една от причините за замърсяване на градската среда;

- тежкото положение на безстопанствените кучета травмира хората, които обичат животните.

1.3. тежко положение на самите безстопанствените кучета:

- кучетата страдат от различни болести, глад и студ;

- много от безстопанствените животни биват измъчвани, малтретирани и дори убивани от граждани.

1.4. безстопанствено скитащите се кучета често предизвикват и пътно-транспортни произшествия.

Необходимо е да се приведе в действие ефективна система спрямо регулирането на кучешката популация, свързана с предприемането на конкретни мерки за решаване на проблема с безстопанствените кучета, намиращи се на територията на Община Раднево.

2. Причини и фактори за възникване на проблема

2.1. Причините за възникване на проблема са няколко:

2.1.1. Липса на адекватно и цялостно законодателство.

2.1.2. Липса на контрол върху популацията на домашни кучета;

2.1.3. Неефективност на прилаганите досега методи и несъобразяване с комплексния характер на проблема;

2.1.4. Временното използване на кучета за пазачи на дворове вили, строежи, гаражи и др., след което се изоставят.

2.1.5. Липса на хуманно образование за отношението към животните и грижите, от които се нуждаят – собственикът не е подготвен за проблемите, съпровождащи отглеждането на куче, в резултат на което при възникнали трудности може да го изостави;

2.1.6. Популацията се допълва и от изоставени малки, от изгубени или избягали домашни кучета.

2.2. Основните фактори, определящи наличието на бездомни кучета на дадена територия са:

2.2.1. Съществуват хранителни отпадъци, които целенасочено се осигуряват от гражданите;

2.2.2. Съществуват условия за задържане на застояла вода;

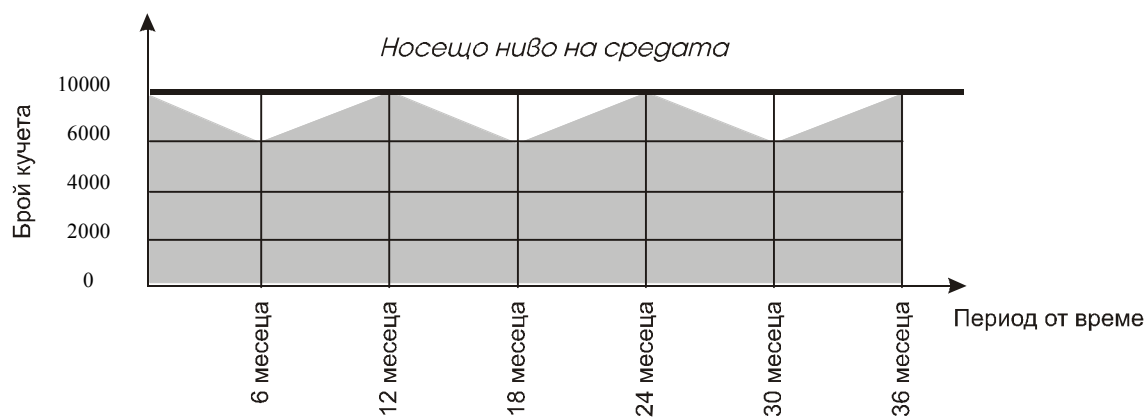
2.2.3. Съществуват изоставени и порутени постройки;

3. Динамика на популацията на безстопанствените кучета

Кучето достига полова зрялост на 6-8 месечна възраст, ражда 2 пъти годишно средно по 5 до 8 кученца. Очевидно е, че само няколко изгонени домашни кучета са в състояние за кратко време бързо да увеличат броя на безстопанствените кучета. Ако не

се вземат навременни мерки, броят им нараства докато достигне определен максимум. Този максимум се нарича „носещ капацитет на средата” и зависи от условията на средата – количество храна, вода и възможности за подслон. При достигане на „носещия капацитет на средата” раждаемостта и смъртността на безстопанствените кучета се изравняват, което означава че броят им не се увеличава. Ако в тази ситуация се предприеме само отстраняване на безстопанствените кучета, ще се предизвика освобождаване на ниши, които за кратък период ще бъдат заети от други кучета – новородени или мигриращи, т.е. ще се наблюдава временно намаляване броя на безстопанствените кучета, последвано от възстановяване, пак намаляване и възстановяване – един цикличен и непрестанен процес.

Отстраняване

II. НОРМАТИВНА БАЗА

Програмата е разработена в съответствие със съществуващата нормативна уредба, визираща както преките, така и косвените проблеми, генерирани от свръхпопулацията на скитащи кучета както в населените, така и извън населените територии.

1. Закона за защита на животните

На 24.01.2008 г. Народното събрание прие Закон за защита на животните (ЗЗЖ). Този закон вмениява на Общините редица права и задължения по контрола на защитата и хуманното отношение към животните и третирането на домашните и безстопанствените кучета. Законът има за цел да бъде запълнена съществуващата празнота в системата от нормативни актове на Република България, който въвежда мерки за формиране и задълбочаване на разбирането на обществото относно защитата на животните, обучението на децата и младежта и др. Законът е рамков за всички животни и определя неуредени в Закона за ветеринарномедицинската дейност области като: прилагане на мерки за регулиране на популациите от безстопанствени животни; създаването на национална база данни за регистрацията на домашните и кастрираните вече безстопанствени кучета и др.

2. Закон за ветеринарномедицинската дейност

3. Закон за здравето

Съгласно чл. 31, ал. 1 от Закона за здравето

“Държавата, общините, юридическите и физическите лица осъществяват дейността си, като осигуряват опазването на жизнената среда от вредно въздействащите върху здравето на човека биологични, химични, физични и социални фактори.”

III. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА

1. Цели:

1.1. Установяване на контрол върху популацията на безстопанствени и домашни кучета, като се гарантира здравето на хората, безопасността на градската среда и европейския имидж на България.

1.2. Намаляване до минимум рисковете от разпространение на заразни заболявания, които касаят хора и животни.

1.3. Развиване на чувство за отговорност у хората при отглеждането на кучета.

Формирането на конкретни цели и мерки на Програмата е извършено на базата на детайлен анализ на съществуващото състояние и специфичните местни условия и нужди. От друга страна те са синхронизирани с изискванията, поставени в нормативната уредба на Република България.

2. Задачи:

2.1. Овладяване броя на безстопанствените кучета до трайното изчезване на явлението “безстопанствени кучета”.

2.2. Контрол върху отглеждането на домашни кучета.

2.3. Повишаване на чистотата на градската среда.

2.4. Изготвяне и провеждане на образователни кампании, съгласно чл. 2 от ЗЗЖ.

Предвижданията на програмата за територията на Общината и при повсеместно прилагане на действени мерки на територията на цялата област след около три години популацията на кучетата трябва да бъде овладяна и да се премине към извеждане на кучетата от улиците и трайното им настаняване в приемници.

2.5. Впредвид предстоящото чипиране на домашните кучета, с цел да се вземат мерки срещу безотговорното отношение на стопаните, които ги изхвърлят на улицата, да се оптимизират контактите с лицензираните ветеринарни лекари на територията на Община Раднево.

IV. МЕТОДОЛОГИЯ

1. Кастрация

1.1. Обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс, трайна маркировка /за кратко наричани обработки/ на безстопанствени кучета се извършва в приюти, стационарни или подвижни амбулатории, съгласно чл.40, ал.4 /ЗЗЖ/.

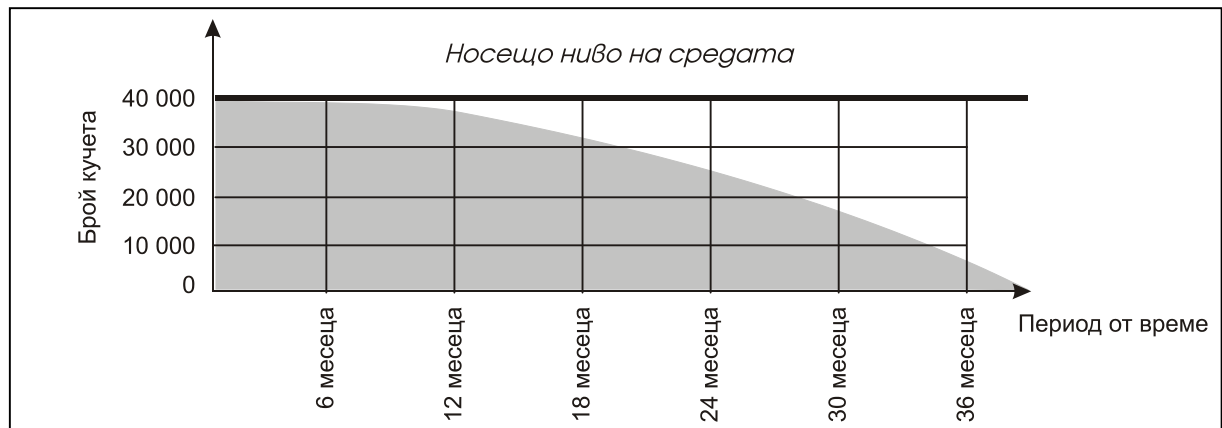
1.2. Обработката на безстопанствените кучета се извършва за тригодишен gratuitен период, съгласно §5 от ЗЗЖ. Приоритетно се обработват женски кучета.

1.3. Обработката се извършва на принципа на масова кастрация /свободен лов, като от дадено място се залавят абсолютно всички възможни кучета във фертилна възраст, приоритетно женските и във връзка с молби и сигнали на граждани/.

Кастрацията е нов метод за борба с безстопанствените кучета, основан на препоръките на Световната здравна организация и съобразен с европейските изисквания. Метода е приложен за първи път в София /от септември 2006 г./. Резултатите, които бяха отчетени девет месеца след стартиране на проекта, показаха осезаемо намаляване на популацията от безстопанствени кучета /около 45 %/. Причините за това са следните: при прилагане на кастрация на безстопанствените кучета и връщането им по обитаваните от тях места не се освобождават ниши, тъй като кучетата се връщат на местата, откъдето са взети за gratuitния период, необходим за блокиране на раждаемостта - когато капацитетът на средата се ограничи от стерилни животни. Този gratuitен период позволява паралелно да се наложи контрол върху домашните кучета - регистрацията им, стерилизацията на част от тях.

Следва етапът на постепенно изтегляне на кучетата в приюти, тъй като отстраняването вече не може да се компенсира от раждаемост - липсват репродуктивните животни. Броят на кучетата от улицата постепенно се редуцира до трайното изчезване на явлението "безстопанствени кучета".

кастрация

Ето защо това е единственият до момента ефективен подход за установяване на контрол върху кучешката популация

V. УЧАСТНИЦИ В ПРОГРАМАТА.

1. Общинският съвет приема Програма за овладяване популацията на безстопанствени кучета, предвижда и гласува средства за изпълнението и, съгласно чл.40, ал.1 от ЗЗЖ.
 - 1.1. Кметът на общината или упълномощени длъжностни лица организират цялостното изпълнение на програмата, сключването на договор с приюти, стационарни и подвижни амбулатории.

VI. СРЕДСТВА, РЕСУРСИ И ВРЕМЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

1. Източници за финансиране и материално обезпечаване на Програмата
 - 1.1. Годишен бюджет на общината
 - 1.2. Дарения
 - 1.3. Финансови средства от организации за защита на животните
 - 1.4. Постъпления от такси, съгласно чл.175 ал.1 от ЗВМД.
 - 1.5. Средства от проекти

VII. ОЦЕНКА ЗА УСПЕВАЕМОСТ НА ПРОГРАМАТА - КРИТЕРИИ

1. Качествени промени

- 1.1. Повишаване на безопасността в населените места.
- 1.2. Повишаване събираемостта на таксите за домашни кучета.
- 1.3. Овладяване на притока на нежелани животни от дома към улицата чрез кастрация.
- 1.4. Намаляване на социалното напрежение, породено от проблемите с безстопанствените кучета.
- 1.5. Утвърждаване на европейските критерии за третиране на животни.
 2. Количествени подобрения
 - 2.1. Постепенно намаляване на популацията на безстопанствени кучета, до изтеглянето им в приюти.
 - 2.2. Увеличаване броя на регистрираните домашни кучета и оттам повишаване на постъпленията от таксата за регистрацията им.
 - 2.3. Преброяване и мониторинг на популацията на безстопанствени кучета.
3. Критерии за изпълнение на програмата
 - 3.1. Брой на обработените животни.
 - 3.2. Брой на регистрираните домашни кучета.
 - 3.3. Брой на кастрираните кучета, които живеят на открито.
 - 3.4. Брой на кастрираните домашни кучета.
 - 3.5. Брой на хората, които търсят съдействието на екипа за решаването на проблема с кучешката популация /индикатор е графиката за кастрация на кучетата, изготвена на базата на обаждания на граждани/.
 - 3.6. Брой на задомените кучета в края на третата година.
 - 3.7. Годишен отчет за извършените дейности по Програмата и резултати, представени от кмета пред генералния директор на НВМС, съгласно чл.40, ал.2 от ЗЗЖ.

VIII. Мерки

1. Кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс, трайна маркировка и връщане по места на не агресивни и здрави безстопанствени кучета.
 2. Ветеринарномедицинските манипулации на безстопанствените кучета се осъществяват в приюти, стационарни или подвижни амбулатории, съгласно чл. 40, ал.4 от ЗЗЖ..
 - 1.2 Обработката на безстопанствените кучета е с гратисен период до 31.12.2015 г., съгласно § 17 от ЗЗЖ.. Приоритетно се обработват женските кучета.
 - 1.3 Залавянето на безстопанствените кучета се извършва, съгласно чл. 42, ал.1 от ЗЗЖ .
 - 1.4 Обработката се извършва на принципа на масова кастрация /свободен лов, като от дадено място се залавят абсолютно всички възможни кучета във фертилна възраст, приоритетно женски/.
- В редица страни в света практиката е доказала, че метода на кастриране и връщането в естествена среда на безстопанствените животни е високо и трайно ефективен, като в дългосрочен план води до спестяване на средства. Връщането на не агресивни и здрави животни на местата, от където са взети ще предотврати прииждането на други некастрирани безстопанствени кучета от различни райони и ще поддържа баланса на популацията в рамките на приемливо за населението съжителство.
- Връщането на кастрираните кучета е необходимо да става в най-кратки срокове, за да не се загуби способността им за адаптация и оцеляване в естествената им среда.
- Съгласно изискванията на чл. 48 от ЗЗЖ връщането на кастрираните животни не се допуска в дворовете на детски ясли и градини, училища, болници, както и в близост до площадки за игра на деца, пътища от Републиканска пътна мрежа.

2. Евтаназия на неизлечимо болни и доказано агресивни безстопанствени кучета

2.1. Неизлечимо болни животни с необратими патологични изменения, причиняващи им болки и страдания се подлагат на евтаназия, съгласно чл. 179, ал.3, т.1 от ЗВМД и чл. 45, т.8 от ЗЗЖ

2.2 Доказано агресивни кучета, които са участвали в инцидент с ухапвания на човек или животно се подлагат на евтаназия, съгласно чл. 179, ал.3, т.4 от ЗВМД.

3. Задомяване на безстопанствени кучета

3.1. Всеки приют разработва и прилага система за информиране на гражданите за животните, които се предлагат за отглеждане, в т.ч. публикация в интернет страница и публикации в медиите, съгласно чл.41, ал.6 от ЗЗЖ.

3.2 Управителят на приюта и организациите за защита на животните организират публични мероприятия за задомяване на безстопанствени, здрави кучета на желаещи да ги отглеждат.

4. Регистрация и надзор на безстопанствените кучета

4.1. Регистрацията се извършва чрез поддържане на дневник, в който се вписват задължително следните данни за обработените кучета:

- Идентификационен номер
- Отличителни белези на животното - пол, цвят, възраст, големина
- Дата и място на залавяне
- Дата и място на връщане
- Отговорно по надзора физическо или юридическо лице

4.2. Надзор на обработените кучета се извършва от Общината или други лица, които са подписали декларация за спазване съгласно чл.49 и чл.50 от ЗЗЖ.

5.Регистрация на домашни кучета

5.1.Регистрация на домашни кучета се извършва съгласно чл.174 от ЗВМД и съгласно Наредба за стопанисване на кучетата в Община Раднево

5.2. Таксата за домашни кучета се събира от Община Раднево.

6. Контрол върху изискването за отглеждане на домашни кучета

6.1. Контролът върху изискванията за отглеждане на домашни кучета се извършва от Община Раднево.

7. Популяризиране ползите от кастриране на домашни кучета

7.1. Организират се кампании за разясняване на ползата от кастрацията чрез брошури, медийна кампания и др.

7.2. Съвместна работа с ветеринарните лекари.

8. Кампания за подобряване чистотата на градската среда

8.1 Определяне на площи, където домашните кучета да бъдат пускани свободно да играят и тичат.

8.2. Ограждане на съществуващи детски площадки, детски градини, училища и др.

4. Популяризиране на ползата от кастрацията на домашните кучета

6.1 Организират се кампании за разясняване на ползите от кастрацията на домашните кучета чрез разпространяване на брошури, чрез публикации в средствата за масово уведомяване и др.

6.2 Презентации на ЗЗЖ, организирани от общината, със съдействието на организациите за защита на животните.

6.3 Съвместна работа с ветеринарните лекари по райони.

5. Информационни кампании.

Необходими за запознаване на обществеността с механизма на поддържане на постоянно ниво на популацията на безстопанствените кучета, както и организирането на образователни кампании с цел популяризиране на ползите от кастрацията и връщането на бездомните кучета в естествената им среда. Провеждането на информационни кампании ще доведе до промяна на общественото мнение по отношение проблемите с безстопанствените животни и механизмите за тяхното решаване. Образованието и обучението на обществеността, особено на децата, е от решаващо значение за разбиране на поведението на животните и техните нужди.

IX. Мерки за трайно решаване на проблема с безстопанствените кучета.

Мярка 1: Регулиране на популацията на безстопанствените кучета

<p>Дейност 1: Сключване на договор с кастрационен център и/или ветеринарни лекари, упражняващи частна ветеринарномедицинска практика за кастриране, обезпаразитяване и маркиране на кучетата.</p> <p>В тази дейност се включва извършване на следните действия:</p> <ul style="list-style-type: none">- изграждане на информационна система с наличната база данни за собственика и лекуващия ветеринарен лекар;- залавяне и обработване на уличните кучета;- първичен преглед;- задължителна здравна профилактика на кастрираните кучета;- кастрация – на кастрация могат да се подлагат само здрави кучета, които след извършването ѝ се връщат на местата, откъдето са заловени в най-кратки срокове, за да не се загуби способността на кучетата за адаптация и оцеляване на улицата;- оказване помощ на пострадали и болни животни;- поставяне на трайна маркировка с цел избягване на повторно залавяне;- евтаназия – извършва се задължително от ветеринарен лекар според действащото законодателство.- отчетност и документооборот – за всяка проведена акция за залавяне на кучета се съставя констативен протокол в 2 екземпляра – по един за Кастрационния център и един за общината.	Изпълнител: Община Раднево	Срок: 31.12.2016 г.
<p>Дейност 2: Преброяване на безстопанствените кучета след извършено маркиране и връщането им на местата, откъдето са взети.</p>	Изпълнител: Амбулатории и приюти	Срок: до 2016 г.
<p>Дейност 3: Създаване на регистър за броя на безстопанствените кучета.</p>	Изпълнител: Амбулатории и	Срок: до 2016 г.

	приюти	
Дейност 4: Кандидатстване по проекти и програми за изграждане на временен приют за безстопанствените кучета.	Изпълнител: Община Раднево	Срок: ежегодно
Дейност 5: При необходимост да се сключат договори с налични приюти за безстопанствени кучета.	Изпълнител: Община Раднево	Срок: до 2016 г.
Мярка 2: Регистрация на домашните кучета		
Дейност 1: Паспортизация с регистрация в Регионалната ветеринарномедицинска служба, гр.Стара Загора и провеждане на ежегодно ваксиниране и обезпаразитяване на всеки три месеца	Изпълнител: собственици на кучета	Срок: постоянен
Мярка 3: Информираност и контрол		
Дейност 1: Организиране на рекламno-образователни кампании с цел запознаване обществеността с механизма на овладяване на кучешката популация.	Изпълнител: Община Раднево	Срок: постоянен
Дейност 2: Изготвяне на отчет пред генералния директор на Националната ветеринарномедицинска служба за степента на изпълнение на настоящата Програма.	Изпълнител: Кмета на Община Раднево	Срок: ежегодно до 31.03
Дейност 3: Участие в изготвяне и провеждане на общообразователни програми, насочени срещу безотговорното и нехуманно отношение към животните.	Изпълнител: Община Раднево	Срок: постоянен

Х. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Евтанизията не решава проблема с безстопанствените кучета. При масова евтаназия популацията временно намалява до момента на поява на ново поколение бездомни кучета, което се поддържа според наличното количество храна, вода и подслон в средата. Исторически доказаният за ефективен метод, приложен успешно в редица европейски страни, е стерилизиране /кастрация/ и връщане на животните по местата им. Така върнатите кучета пазят територията си от новоприиждащите кучета и същевременно не могат да се възпроизведат.

В обобщение могат да бъдат направени следните изводи:

- Широко използваните **методи на хващане и евтаназиране не са ефективни**. Те водят само до временно намаляване на броя на бездомните кучета и са много скъпи, а освен това подронват авторитета на страните им.
- **Методите на улавяне и настаняване в приюти не са практични**, поради големия брой животни, които се обхващат и впоследствие високите разходи за обгрижване.
- **Методите на кастриране и връщане са ефективни**. След определен период от време броят на бездомните животни значително ще намалее. Тези методи са по-малко скъпоструващи спрямо горните и имат допълнителен добър страничен ефект като подобро поведение на животните.
- **Методите на регистрация и идентификация** са полезни при контрола на популацията от животни и намаляване на изоставянето.
- **Образованието и обучението** на обществеността, особено на децата, е от решаващо значение за разбиране на поведението на животните и техните нужди.

- **Обучението** във високи стандарти на работа на хората, които се грижат за животни и ветеринарните лекари е също от голямо значение за успешното реализиране на програмата.